

KARRIERE

“ Verdens skabelse eksempelvis – hvad er vigtigere end det? Så godt som alt forklarede de gamle egyptere med sex, som var ryggraden i deres samfund

Lise Manniche, egyptolog

Et liv med sex og parfume i hieroglyfferne

Trods bred anerkendelse, 20 bøger, foredragsrejser fra Australien til USA, uddannelse i Paris, Egypten og ph.d. i Cambridge har egyptolog Lise Manniche haft svært ved at leve af det, hun har viet sit liv til.

SUNE SØLUND

Da Lise Manniche rundede de 51 år, syntes hun, at det var på tide at vende hjem til Danmark. For det var nok det bedste sted at nyde sit otium.

I 13 år havde hun ellers befundet sig godt i Cambridge i England. I de gamle universitetsbygninger havde hun skrevet ph.d. i egyptologi, udgivet anerkendte bøger om de gamle egypteres levevis og guidet ture ind i Egyptens historie.

Men i 1994 pakkede hun sit liv sammen og rejste hjem til Danmark – til arbejdsløshed.

For der var intet egyptologisk arbejde at få bortset fra en mindre deltidsstilling som redaktør for fagbladet Papyrus – en stilling, hun tog, men ikke kunne leve af. Så den højtuddannede, hjemvendte egyptolog blev pædagogmedhjælper i en vuggestue i Birkerød.

»Det lå mig egentlig uendeligt fjernt, men jeg endte med at være der i et år. For pludselig gik det op for mig, hvor givende det var at lave noget helt andet og føle sig nyttig og til gavn for andre mennesker i stedet for bare at sidde i et elfenbenstårn og skrive en bog«, forklarer Lise Manniche.

Sex sælger

Bøger skrev hun nu stadig. Hver aften efter arbejdet i vuggestuen kastede hun sig over den egyptiske historie og forsøgte at formidle sine akademiske studier i letforståeligt sprog. Det er i dag blevet til over 100 videnskabelige artikler og 20 bøger om den nordostafrikanske historie. Fire af dem er børnebøger, hvoraf den ene er blevet en bestseller i England.

Hun deler glædeligt ud af sin viden, når hun rejser på foredragsturneer fra Australien til Californien, hvor et publikumshit altid er de gamle egypteres version af skabelsesberetningen:

Først var verdenen et stort ocean. Da vandet begyndte at trække sig tilbage, dukkede små høje op over vandet. Og på en af disse høje var der på mirakuløs vis blevet skabt en gud.

Guden var af hankøn, men samtidig både mand og kvinde. Han udnyttede sin tvekønnet og satte sig til at masturbere for at sluge sin egen sæd. Sådan skabtes to nye guder, og han havde dermed differentieret kønnene i han og hun, gud og gudinde.

Selv om fortællingen er fra en af hendes ældre bøger om seksualitetens betydning i det gamle Egypten, slipper hun sjældent for at genopleve den. For sex sælger. Og betød alt i det gamle Egypten.

»Hele deres samfund var bygget op omkring seksualitet. Verdens skabelse eksempelvis – hvad er vigtigere end det? Så godt som alt forklarede de gamle egyptere med sex, som var ryggraden i deres samfund«, fortæller Lise Manniche, som netop har medvirket i en film om emnet for blandt andet den engelske kanal History Channel.

Forskning med penge i

Flere af hendes bøger er skrevet på engelsk og oversat til både tysk, fransk, spansk og japansk. Foruden bogen om seksualitetens betydning har emnerne været kunst – blandt andet en komplet gennemgang af al egyptisk kunst i de danske museer – forsvundne grave, musik, planter og parfume i det gamle Egypten.

Sidstnævnte bog om parfume skyldtes en tilfældighed.

Mens Lise Manniche skrev ph.d. i Cambridge i midten af 80'erne, arbejdede hun sideløbende på en bog om planter i det gamle Egypten. Da den kom i 1991, blev hun kontaktet af en gruppe englændere, som var interesserede i alternativ medi-

“
Jeg var blevet medlem af en a-kasse. Og uden job var der udsigt til at tælle cykler på stationerne. Heldigvis reddede Carlsberg-fondet mig, som de ofte har reddet mange af mine kollegaer

cin og parfume, og som ville have hende til at guide dem gennem Egyptens historie.

»Det var en gruppe mennesker, som havde læst min bog; nogle af dem var meget mærkelige og havde nærmest fået at vide fra *outer space*, at de skulle foretage nogle ritualer i Egypten. Men der var også parfumespecialister og aromaterapeuter, som var fascineret af Egypten. Så jeg rejste med dem, og på turen gik det op for mig, at der var brug for en populær bog om de gamle egypteres brug af parfume«.

En engelsk forlægger havde bedt hende om at skrive en bog om Egyptens kvinder. Men da hun under researchen fandt ud af, at en kollega var gået i gang med det samme projekt, overtalte hun i stedet forlæggeren til at give grønt lys for at skrive en bog om parfume.

Rygtet om Lise Manniches arbejde med de gamle opskrifter på oldtidens parfumer – skrevet i hieroglyffer på papyrusrulere og hugget i sten – spredte sig. Og en dag kontaktede en stenrig egyptisk kvinde i London den danske forsker for at få ingredienserne til at genskabe autentisk parfume, der kunne matche hendes etniske rødder.

Det blev til den eksklusive parfume Val-lée des Rois, hvis tophemmelige ingredienser Lise Manniche som en af få kender.

»Cirka halvdelen af ingredienserne, parfumen består af, kan være blevet brugt af de gamle egyptere. Nogle af hieroglyfferne i de gamle tekster giver navne på planter, man ikke har været stand til at oversætte. Nogle opskrifter er tidligere forsøgt oversat til græsk, men resultatet er det, som enhver god kok gør, når han ikke lige har den rigtige urt: Så finder han en, som ligner«.

Fanget af mystikken

Lise Manniches interesse for Egypten opstod i midten af 50'erne, efter hun i 6. klasse skiftede fra kommuneskolen i Gentofte, hvor hun blev drillet på grund af sit hjemmestrikkede tøj. Hun husker sig selv som en »uhyre generet og stille pige«, hvilket hun siden har rystet af sig som populær foredragsholder og rejseguide til Egypten for Dansk Ægyptologisk Selskab.

På den nye og kreative Ingrid Jespersens Skole på Østerbro i København fik

BLÅ BOG LISE MANNICHE

1943 Født i Hellerup.

1971 Magister i egyptologi, Københavns Universitet.

1984 Ph.d., Cambridge University, England.

1994 Vender tilbage til Danmark, bliver redaktør på fagbladet Papyrus og pædagogmedhjælper i vuggestue.

1995 Ekstern lektor i egyptologi, KU; underviser i egyptiske emner på Folkeuniversitetet.

Lise Manniche er desuden foredragsholder og rejseleder for bl.a. Dansk Ægyptologisk Selskab og har udgivet 20 bøger – heraf fire børnebøger – og mere end 100 videnskabelige artikler.

hun en kunstinteresset lærer, som smittede eleverne med sin interesse. Sammen med en veninde fra klassen begyndte hun at tage på udflytter til alverdens kunstudstillinger i byen, hvor de lavede deres egne små kunstanmeldelser.

Men i gymnasiet blev hun fanget af oldtidskundskab og mystikken i de gamle hieroglyffer. Hun fandt ud af, at der var noget, som hed egyptologi. Men det var der ikke var penge i, fik hun at vide. Så efter gymnasiet gik hun i gang med at læse klassisk arkæologi.

Efter halvandet år tog hun et kursus i hieroglyffer på universitetet, og så var hun solgt og havde indledt sin livslange kærlighed til egyptologien, som er så smalt et felt, at hun har måtte gøre krum-spring for få brød på bordet.

Først var undervisningen på egyptologi i København voldsomt nedprioriteret for de tre studerende på årgangen. Så Lise Manniche tog i et halvt år til Paris og senere i alt et år til Luxor i Egypten for at få det bedste kendskab til området.

Med den ballast blev hun magister i 1971, hvilket blev begyndelsen på et årti med karrierens mest stabile indkomst. Først gennem tre såkaldte kandidatstipendier efterfulgt af et seniorstipendium, som blev givet i støtte til hendes videnskabelige arbejde for universitetet. Men i 1979 var det slut.

»Jeg var blevet medlem af en a-kasse. Og uden job var der udsigt til at tælle cykler på stationerne. Heldigvis reddede Carlsbergfondet mig, som de ofte har reddet mange af mine kollegaer – ved siden af et stipendium fra British Council«.

Kustode og helsekostsælger

Med støtte fra fondet endte hun i Cambridge i England for at skrive en treårig ph.d. Og det blev begyndelsen til 13 år i universitetsbyen, hvor hun fik skabt adgang til de forlag, som senere har udgivet hendes bøger over store dele af verdenen.

Men trods positive boganmeldelser var livet som egyptologisk forsker og forfatter ikke en dans på roser, for hun var ikke i stand til at klemme sig ind i en af de få fuldtidsstillinger som lektor.

I stedet tjente hun til føden som sekretær på et islamisk bogforlag, som kustode på et fint engelsk gods og i en helsekost-

OMSAT TIL MUSIK. Flere af egyptologen Lise Manniches bøger om det gamle Egypten er blevet brugt kommercielt for at skabe noget autentisk. »Eksempelvis udgav en fyr i Californien i slutningen af 90'erne en cd i forlængelse af min bog om egyptisk musik, hvor han havde brugt nogle af de egyptiske strofer i min bog til at skrive sine egne sange«, fortæller Lise Manniche.

Foto: Tobias Selnæs Markussen

butik – når hun da ikke lige dyrkede sin hobby med islandske heste, hvor hun i den britiske islandske hesteforening skabte en position til sig selv som sportssekretær og stod for landets førte ridekonkurrencer for islandske heste.

Et år efter sin tilbagevenden til Danmark i 1994, fik hun omsider tilbudt et lektorvikariat på Københavns Universitet, som siden har tilknyttet hende som ekstern lektor på Egyptologi.

Senest er Lise Manniche gået i gang med en af sin karrieres største oplevelser: en bog om de fire meter høje skulpturer af 'kætterkongen' Akhenaten, hvis hustru var den berømte dronning Nefertiti.

Hvorfor er det så vigtigt at forske i?

»Mit udgangspunkt er, at alt ved egyptisk kunst er spændende. At være med til at få sat de små brikker sammen, så man bedre kan forstå, hvad der skete. For alle de ting er jo ikke lavet for kunstens skyld. Der er en grund til det, og det prøver vi at finde ud af – fordi det er begyndelsen til vores egen kultur og rødder. Hvorfor byggede de alle de her monumenter, pyramiderne, templerne? En ting er at observere kunsten. En anden ting er at finde ud af, hvad der lå bage.

sune.solund@pol.dk

Lise Manniche

Herskind 9185

Hver uge forsøger ugens karriereperson at opføre sin tid fordelt på døgnet 24 timer.

